

Pedagogisch beleidsplan

kinderopvang
De Bosuil

Januari 2020

Voorwoord

Voor u ligt het pedagogisch beleidsplan van kinderopvang De Bosuiltjes. In dit pedagogisch beleidsplan wordt aangegeven wat de visie is, hoe er gedacht wordt over de ontwikkeling van kinderen en welke plek de kinderen en ouders innemen op ons kinderdagverblijf.

Het doel van dit beleidsplan is inzicht geven in de pedagogische uitgangspunten van waaruit er gewerkt wordt. Het pedagogisch beleidsplan is geen statistisch gegeven, maar kan altijd aangepast worden. Er worden steeds nieuwe ervaringen opgedaan, waardoor er sprake is van een continu ontwikkelingsproces. Ook het beleid en de eisen vanuit de overheid maken deel uit van dit ontwikkelingsproces. Waar nodig wordt het pedagogisch plan jaarlijks aangepast.

Linda Veerhuis
Houder kinderopvang De Bosuiltjes

<u>Inhoudsopgave</u>	<u>pagina</u>
Inleiding	4
1 Pedagogische visie	5
1.1 De pedagogische visie van kinderopvang De Bosuultjes	5
2 De visie in de praktijk	5
2.1 De basis: een emotioneel veilige omgeving	5
2.2 Drie pedagogen	6
2.2.1 Leren in interactie met elkaar	6
2.2.2 Volwassenen begeleiden interactief	6
2.2.3 Ruimte en materialen die uitdagen	6
2.3 Pedagogische basisdoelen	6
2.3.1 Emotionele veiligheid	6
2.3.2 Persoonlijke competentie	7
2.3.3 Sociale competentie	7
2.3.4 Normen en waarden	7
2.4 Ontwikkeling van specifieke vaardigheden	8
2.4.1 Cognitieve ontwikkeling	8
2.4.2 Motorische ontwikkeling	8
2.4.3 Taalontwikkeling	8
2.4.4 Creatieve ontwikkeling	8
2.4.5 Ontwikkeling van sociale vaardigheden	8
2.4.6 Zelfredzaamheid	9
2.5 Mentorschap	9
2.6 Het volgen van de ontwikkeling	9
2.6 Specifieke zorg of ontwikkeling	9
3 Organisatie van De Bosuultjes	10
3.1 Locatie	10
3.2 Medewerkers	10
3.3.1 Pedagogisch medewerkers	10
3.3.2 Pedagogisch beleidsmedewerker	10
3.3 Onze groep	11
3.4 3 uursregeling	11
3.4.1 Reguliere situatie	11
3.4.2 Afwijkende situatie 2019	11
3.5 Veiligheids- en gezondheidsbeleid	11
3.6 Gedragsregels	11
3.7 Aanmelding, plaatsing, opzeggen, ruildag/extra dag	12
3.8 Plaatsing van chronisch zieke kinderen en kinderen met een beperking	12
3.9 Wennen	13
3.10 Afscheid nemen	13
3.10.1 Tips voor ouders bij afscheid nemen	13
3.11 Contact met ouders	13
3.12 De oudercommissie	14
3.13 Klachten en inspraak	14
3.14 Verzekeringen, aansprakelijkheid en schade	15
4 Dagelijkse gang van zaken bij De Bosuultjes	15
4.1 Contactgegevens	15
4.2 Openings tijden en tarieven	15
4.3 Dagindeling	16
4.4 Activiteitsaanbod	16
4.4.1 Vrij spelen	17
4.4.2 Creatieve activiteiten	17
4.4.3 Gezelschapsspelletjes	17
4.4.4 Muziek/liedjes zingen	17
4.4.5 Voorlezen	17
4.4.6 Buitenspel	17
4.5 Uitstapjes	17
4.6 Eten en drinken	18
4.7 Verjaardag vieren	18
4.8 Ziekte	18

Inleiding

Kinderdagverblijf De Bosuiltjes is op 1 mei 2018 gestart. Het kinderdagverblijf is een particulier initiatief van houder Linda Veerhuis.

De Bosuiltjes wil een veilige, uitdagende plek creëren waar kinderen naar hartenlust kunnen spelen, experimenteren, onderzoeken, ontdekken, ontwikkelen en leren. Een plek waar aandacht is voor kinderen door ze serieus te nemen, naar ze te kijken en te luisteren. Een plek waar kinderen zichzelf mogen zijn en waar tijd voor hen is.

De Bosuiltjes in het kort

- De Bosuiltjes is voor kinderen in de leeftijd van 8 weken tot 4 jaar
- 1 verticale groep wat zorgt voor een vertrouwd en veilig gevoel
- Openingstijden: 7.30-18.00 uur
- Warm eten tussen de middag
- Mooie, ontdektuin van 900 vierkante meter
- Vast team van deskundige, enthousiaste, lieve leidsters
- De Bosuiltjes is 51 weken per jaar open (week tussen kerst en oud en nieuw gesloten)

Pedagogische visie

1.1 De pedagogische visie van De Bosuittjes

Vanuit onze visie staat het kind centraal. Kinderen hebben veel overeenkomsten, maar verschillen ook van elkaar. Wij benaderen het kind individueel en op een positieve wijze. We bieden daarbij vooral gestructureerde ruimte, waardoor de kinderen zich onder begeleiding van pedagogisch medewerkers optimaal kunnen ontwikkelen. Wij gaan daarbij uit van de beleavingswereld van de kinderen. We zijn alert op zowel de ontwikkeling van het individu als de sociale ontwikkeling van het individu in de groep. Elk kind wordt gestimuleerd stapjes te nemen in zijn/haar ontwikkeling. Een huiselijke sfeer, een veilig pedagogisch klimaat en een goede verzorging vormen daarvoor de basis.

Wij bieden méér dan alleen deskundige verzorging, hygiëne en veiligheid. De Bosuittjes stimuleert spelenderwijs alle aspecten van de ontwikkeling van kinderen. De pedagogisch medewerkers zijn geschoold om het gedrag en de vorderingen te observeren en daar op in te spelen. Zij ondersteunen, maar dagen de kinderen ook uit met een spel, creativiteit, motorische ontwikkeling en taal. Door voorlezen, liedjes zingen, samen ontdekken, spelletjes en werken met thema's (zoals seizoenen, feesten of dieren) wordt kinderen een rijke omgeving geboden. Wij zijn er ook voor ouders, die vragen willen stellen over de ontwikkeling van hun kind. Een goede samenwerking met ouders waarbij er openheid is in de communicatie is erg belangrijk.

Kinderen zijn van nature nieuwsgierig en onderzoekend, zo ontdekken zij de wereld en doen zij nieuwe kennis op. Ieder kind is uniek. Kinderen zijn uit op contact, op communicatie met andere kinderen, met volwassenen en met hun fysieke omgeving. Als je goed kijkt en naar kinderen luistert, dan kom je vanzelf op ideeën wat je kinderen nog kunt aanbieden om ze kennis en ervaringen op te laten doen, zodat ze zich verder kunnen ontwikkelen (Loris Malaguzzi). Als je je echt open wilt stellen voor wat een kind jou te vertellen heeft en je nieuwsgierig bent naar zijn ontwikkeling, kun je geen vast theoretisch kader aannemen dat voorschrijft hoe de ontwikkeling van een kind verloopt. Je bent dan juist voortdurend op zoek naar nieuwe theorieën en inzichten die je helpen te begrijpen wat het kind je wil vertellen.

Kinderen worden geboren met vele mogelijkheden: ze zijn sterk, sociaal, spontaan, creatief en goed in staat om de wereld om hen heen te ontdekken, te leren kennen en te beoordelen. Kinderen zijn onderzoekers en nieuwsgierig, ze zijn actieve deelnemers in hun eigen ontwikkeling en in de constructie van hun identiteit en zelfstandigheid. De wisselwerking met andere kinderen en met de omgeving waarin kinderen leven, is belangrijk. Het ontwikkelingsproces is echter wel afhankelijk van de mogelijkheden die volwassenen kinderen bieden om zich op hun eigen wijze te ontwikkelen. Elk kind is uniek, met eigen gevoelens, gedachten, tempo, achtergrond en cultuur.

De visie in de praktijk

2.1 De basis: een emotioneel veilige omgeving

Als kinderen zich prettig en op hun gemak voelen doen ze niets liever dan spelen. Al spelend leren zij elkaar en de wereld om hen heen kennen. Op die manier ontwikkelen zij zich op alle gebieden: motorisch, sociaal, emotioneel, cognitief en creatief.

We gaan er dus vanuit dat kinderen zich veilig en ontspannen moeten voelen om zich goed te kunnen ontwikkelen. Een emotioneel veilige plek is in onze ogen een plek waar kinderen zich vertrouwd en geborgen voelen, waar ze zichzelf kunnen zijn en waar ruimte is voor hun emoties.

Door te werken met vaste leidsters en een vaste structuur met heldere en consequent toegepaste regels, wordt in organisatorische zin een goede basis gecreëerd voor emotionele veiligheid.

De leidsters richten zich op het opbouwen van een vertrouwensrelatie met het kind. Zij zijn, door goed te kijken en te luisteren, gevoelig voor de verbale en non-verbale signalen en behoeften van de kinderen. Ze respecteren steeds de eigenheid van ieder kind en sluiten zoveel mogelijk aan bij zijn of haar karakter en interesses. Zij benaderen de kinderen positief en zullen bevestigen en aanmoedigen waar nodig. De leidsters zijn zich continu bewust dat een juiste mix tussen dichtbij-zijn (geborgenheid bieden) en een stapje terug doen (vrijheid en zelfstandigheid geven) essentieel is voor een emotioneel veilige omgeving en dus de ontwikkeling van het kind.

Bovenstaande geven we heel concreet handen en voeten door onder meer :

- tijdens de wenperiode zoveel mogelijk ruimte te geven, aan zowel het kind als de ouders, om op een voor hen prettige manier elkaar los te laten. Voor de één betekent dit een langzame opbouw waarbij het kind eerst maar een uurtje komt, voor de ander kan een kus en een zwaai genoeg zijn om gelijk een hele ochtend te blijven;
- tijdens het binnenkomen de kinderen expliciet te begroeten en eigenlijk de hele ochtend op verbale en non-verbale wijze contact te leggen met de kinderen, zodat zij zich gezien voelen, hetgeen hen zelfvertrouwen en een gevoel van veiligheid geeft;
- het benoemen en accepteren van emoties als verdriet en boosheid (je mag verdrietig zijn als mama weggaat... je bent boos hé...) om vervolgens te zoeken naar de wijze die het beste bij het kind past om hiermee om te gaan;
- affectie te tonen die past bij het kind; sommige kinderen worden graag geknuffeld, anderen vinden een aai over de bol al dichtbij genoeg;
- oprecht interesse te tonen in hetgeen de kinderen mee bezig zijn, niet alleen wat ze aan het doen zijn, maar ook waarom en hoe het kind het doet;
- kinderen te stimuleren tot het zelfstandig pakken van materialen waarmee ze graag willen spelen;
- mee te gaan in de keuzes en ideeën van kinderen en ze daarbij hulpmiddelen aan te reiken en geen kant en klare oplossingen te bieden;

- het uitwisselen van informatie met de ouders (uitgebreid intakegesprek, gesprekjes bij halen en brengen, nieuwsbrief, foto-album delen etc.) over wat het kind bezighoudt, thuis en op het kinderdagverblijf, zodat deze twee werelden zo vloeiend mogelijk in elkaar overlopen.

2.2 Drie pedagogen

2.2.1 Leren in interactie met elkaar

Kinderen zijn elkaars eerste pedagoog, ze leren enorm veel in interactie met elkaar. Bij De Bosuultjes doen de leidsters daarom steeds bewust een stapje terug en bieden zij de kinderen de gelegenheid om samen te experimenteren en tot nieuwe ontdekkingen te komen. Door dit goed te observeren krijgen de leidsters zicht op welke hulpmiddelen, materialen en technieken ze de kinderen kunnen aanbieden zodat weer nieuwe ontdekkingen gedaan kunnen worden en de kinderen stapjes in hun ontwikkeling maken. We stimuleren kinderen samen activiteiten te ondernemen, door bijvoorbeeld samen een gezelschapsspelletje te doen of een bouwwerk te maken.

2.2.2 Volwassenen begeleiden interactief

De rol van de leidsters als tweede pedagoog is vooral een begeleidende, ondersteunende en voorwaardenscheppende rol. Er wordt met thema's gewerkt, waarbij betrokkenheid een belangrijke rol speelt. De thema's worden samen met de kinderen verder uitgewerkt. Verder laten we de kinderen de seizoenen ervaren door veel buiten te spelen en daar de verschillen in jaargetijden te ontdekken.

Bij het werken met een thema gaan we niet uit van een vastgelegd programma, maar volgen en ondersteunen de kinderen in de keuzes die zij maken, de beslissingen die zij nemen en het tempo dat zij aangeven.

Tijdens het vrij spelen nemen de kinderen zelf beslissingen over wat ze gaan doen en hoe ze dat gaan doen, hoe ze problemen oplossen, hoe ze het organiseren, welke materialen ze nodig hebben, etc. Door de dialoog aan te gaan met de kinderen begeleiden de leidsters deze processen en doen zij suggesties en handreikingen, zodat de kinderen verder kunnen op de door hun ingeslagen weg. We gaan er vanuit dat kinderen op deze manier meer vertrouwen krijgen in hun individuele mogelijkheden en daardoor van binnenuit nog meer de drang hebben om te ontwikkelen en te leren.

Bij creatieve activiteiten staat steeds het ontdekken van materialen en het leren van nieuwe technieken centraal.

Het eindresultaat is, hoewel vaak verrassend en kunstzinnig mooi, geen doel op zich, het leerproces is het doel.

Tijdens de kringactiviteiten (zingen, muziek, dansen, voorlezen, taalspelletjes, bewegingsspelletjes, etc.) sluiten we zoveel mogelijk aan bij het lopende project. Ook hier staan we open voor en gaan we mee met de inbreng van de kinderen.

2.2.3 Ruimte en materialen die uitdagen

De omgeving wordt gezien als de derde pedagoog. De ruimte en de materialen spelen een belangrijke rol in de ontwikkeling van kinderen. We streven ernaar de ruimte zo in te richten dat de kinderen gestimuleerd worden op nieuwe ideeën te komen en waar ze plezier aan kunnen beleven. Het is voor kinderen fijn als er verschillende plekken zijn in de ruimte, waar specifieke activiteiten uitgelokt worden; een plek waar rollenspellen als vader-moedertje of doktertje uitgelokt worden; een tafel waar de kinderen kunnen puzzelen of tekenen en waar we gezamenlijk eten en drinken; een hoek waar met bouw materiaal op de grond gespeeld kan worden.

2.3 Pedagogische basisdoelen

Kinderopvang De Bosuultjes wil hoogwaardige pedagogische kwaliteit bieden. Onder pedagogische kwaliteit wordt verstaan: het bevorderen van het welzijn van kinderen en van hun ontwikkeling tot personen die goed functioneren in de samenleving (Rixen Walraven, Tavecchio, IJzendoorn, 2004). Dit is een vrij brede doelstelling voor pedagogisch medewerkers om houvast te bieden aan het werken in de praktijk. Daarom is deze doelstelling opgedeeld in vier specifieke basisdoelen:

- Emotionele veiligheid
- Persoonlijke competentie
- Sociale competentie
- Waarden en normen

2.3.1 Emotionele veiligheid

Het bieden van emotionele veiligheid draagt bij aan het welbevinden van kinderen. Een veilig klimaat stimuleert kinderen belangstelling te tonen in hun omgeving, ontwikkelt hun concentratievermogen en stelt ze in staat te ontspannen en te genieten van alle mogelijkheden die ze aangeboden krijgen om zich te ontwikkelen. Het realiseren van emotionele veiligheid is de basis voor het behalen van de drie andere pedagogische basisdoelen, te weten persoonlijke competentie, sociale competentie en normen en waarden. Het realiseren van emotionele veiligheid bij De Bosuultjes ligt in het opbouwen van goede en vertrouwde relaties tussen de kinderen en de pedagogisch medewerkers, de relatie tussen pedagogisch medewerkers en de ouders en de relatie tussen de kinderen onderling, het wij-gevoel. Daarnaast speelt structuur en daarmee voorspelbaarheid een grote rol.

Praktijkvoorbeelden: elke dag kent een aantal vaste, steeds terugkerende onderdelen op steeds vrijwel dezelfde tijden zoals het na binnenkomst starten met vrij spel, samen opruimen, fruit eten, verschonen/ naar het toilet gaan, buitenspelen. Aan deze verschillende momenten zijn vaste rituelen verbonden zoals een liedje zingen voor het eten

en na het plassen handen wassen. Alle gevoelens van de kinderen worden serieus genomen en positief ontvangen/erkend door de pedagogisch medewerkers. Emoties die kinderen tonen bij bijvoorbeeld een moeizaam afscheid van vader of moeder worden gesignaleerd door de pedagogisch medewerker, benoemd en uitgelegd zodat kinderen zich gezien en gehoord voelen. Verder worden kinderen geholpen bij het oplossen van conflicten met andere kinderen. De pedagogisch medewerker gaat samen met de kinderen op zoek naar een voor iedereen acceptabele oplossing.

2.3.2 Persoonlijke competentie

Met persoonlijke competentie wordt de ontwikkeling van brede persoonskenmerken bedoeld, zoals veerkracht, zelfstandigheid, zelfvertrouwen en flexibiliteit, die de kinderen in staat stellen om allerlei typen problemen adequaat aan te pakken en zich goed aan te passen aan veranderende omstandigheden. Daarnaast omvat het begrip persoonlijke competentie ook de competenties van kinderen op verschillende ontwikkelingsgebieden zoals de motorische, de creatieve (spel en muziek), de talige en de cognitieve ontwikkeling.

Praktijkvoorbeelden: we stimuleren de kinderen iets te doen wat ze moeilijk of wellicht spannend vinden om te doen. Hierbij kun je denken aan zelf proberen je schoenen of jas aan te doen. We helpen daar waar nodig is. De kinderen kunnen bij De Bosuultjes vol overgave spelen en bewegen. Hierdoor leren ze op zichzelf en hun omgeving te vertrouwen. We moedigen kinderen aan om nieuwe activiteiten of spelletjes te doen en stimuleren kinderen in hun ontwikkeling door ergens een nieuwe uitdaging aan toe te voegen, bijvoorbeeld door een puzzel aan te bieden met net wat meer stukjes dan het kind gewend is. Er is voor elk ontwikkelingsgebied (cognitief, motorisch, constructief, creatief en sociaal emotioneel) voldoende spelmaterial aanwezig zodat een kind ruimschoots kan kiezen, zoals (voorlees)boeken, muziek, knutselmateriaal, spelletjes, puzzels, duplo, poppen, auto's en verkleedkleren. Iedere dag spelen we buiten zodat de kinderen kunnen rennen, klimmen, fietsen etc.

2.3.3 Sociale competentie

'Samen spelen, samen delen.' Kinderen leren al op jonge leeftijd om te gaan met anderen. Bij De Bosuultjes spelen ze naast/met leeftijdsgenootjes en leren zij van en rekening te houden met elkaar. Vriendjes maken, ruzie maken, helpen, compromissen sluiten, delen, zich in een ander verplaatsen, communiceren; allemaal verwerving van vaardigheden in de omgang met andere kinderen en het aangaan van relaties.

Praktijkvoorbeelden: we verwelkomen de kinderen als ze binnen komen en zeggen gedag als ze weer naar huis gaan. Dit verwachten we (zo mogelijk) ook van de kinderen. Als kinderen een conflict hebben, grijpen we niet direct in. Zo leren de kinderen de consequenties van het eigen gedrag ervaren en zich staande te houden in de groep. We observeren de situatie en gaan pas bemiddelen als het de kinderen niet zelf lukt het conflict op te lossen. Kinderen die klagen worden aangemoedigd zelf dingen op te lossen en wat meer veerkracht te ontwikkelen. Er zijn veel dingen die kinderen samen kunnen doen. Samen in het huisje spelen, samen met de duplo, de trein, een gezelschapsspelletje en zo is er nog veel meer. Als een kind kiest voor een activiteit waarbij je samen kunt spelen, vragen we soms wie er nog meer aan dezelfde activiteit mee wil doen. Ook spelen we vaak gezelschapsspelletjes of lezen we samen boekjes. Op deze wijze stimuleren we de kinderen tot samenspel, het flexibel omgaan met leeftijdsgenootjes en (zodra mogelijk) het vormen van vriendschappen.

2.3.4 Normen en waarden

Het 'leven' in een groep biedt kinderen de kans zich de waarden en normen van de samenleving eigen te maken. De kinderen leren wat wel en niet mag bij de Bosuultjes, en daarmee ook in de samenleving. De algemeen geldende waarden en normen hebben we zo concreet mogelijk gemaakt:

- We respecteren elkaar
  - we lachen elkaar niet uit
  - we luisteren naar elkaar
  - we doen elkaar geen pijn
  - we lossen conflicten samen op
  - we wachten op elkaar voordat we gaan eten
  - we blijven aan tafel totdat iedereen klaar is
  - we vragen netjes om hulp en geven geen commando's
- We dragen zorg voor onze omgeving
  - we zijn zuinig op onze spullen en maken niks expres kapot
  - we gooien niet met spullen
  - we ruimen onze spullen op na het spelen
- We gaan respectvol om met het milieu, de natuur en de dieren om ons heen
  - we zijn zuinig in materiaalverbruik
  - we doen beestjes geen pijn
  - we gooien ons afval in de prullenbak

Bij het verwerven van deze waarden en normen functioneren de leidsters in hun handelen en spreken als voorbeeld, maar leren de kinderen ook veel van elkaar (imitatieleren). De leidsters zullen de afspraken en regels echter ook spelenderwijs duidelijk moeten maken en consequent moeten zijn in het hanteren van deze regels.

We gaan uit van positief corrigeren van ongewenst gedrag; we vertellen niet alleen hoe het wel moet, maar leggen ook uit waarom het zo beter is. Verder hanteren we bij het corrigeren zogenaamde ik-boodschappen (bijvoorbeeld

'ik vind het niet leuk dat...'). Daarnaast wordt altijd het specifieke gedrag afgekeurd en niet het kind zelf. Soms is het nodig het kind nogmaals aan te spreken op hetzelfde ongewenste gedrag. Als het kind ongewenst gedrag blijft vertonen en niet gevoelig is voor afspraken met de leidster halen we het soms even weg uit de spelsituatie (wordt het kind bijvoorbeeld even aan tafel of op een stoeltje gezet) om weer tot zichzelf te kunnen komen. Na korte tijd gaat de leidster in gesprek met het kind over datgene dat is voorgevallen en wordt het kind weer betrokken bij het sociale gebeuren.

2.4 Ontwikkeling van specifieke vaardigheden

2.4.1 Cognitieve ontwikkeling

Kinderen leren door te spelen. Spelenderwijs leren kinderen zaken als tellen, kleuren, vormen, dieren, begrippen als groot en klein enz. In ons aanbod van materialen en activiteiten houden we rekening met het niveau van het individuele kind. Wanneer het kind eraan toe is, laten we ze kleine opdrachtjes uitvoeren en stimuleren zo de betrokkenheid en concentratie van het kind onder andere door voorlezen, zingen, gesprekjes, kleine rijmpjes leren, spelletjes doen.

2.4.2 Motorische ontwikkeling

Kinderen hebben behoefte aan beweging. We vinden het belangrijk hierop in te spelen en zondig extra te stimuleren. Tijdens de motorische ontwikkeling leert het kind door interactie te hebben met zijn omgeving. Al bewegend ervaart het kind onder andere diepte, hoogte, hard- of zachtheid, plooibaarheid en afstand. Door te bewegen leert het niet alleen de omgeving beter kennen, maar ook zichzelf (hoe hard kan ik rennen? hoe hoog durf ik te klimmen?). Bij De Bosuultjes zijn er voldoende mogelijkheden voor kruipen, sluipen, klimmen, fietsen, stappen, rennen en springen en daarmee wordt de ontwikkeling van de grove motoriek volop gestimuleerd. We stimuleren de ontwikkeling van de fijne motoriek (oog-handcoördinatie) door bijvoorbeeld spelletjes, papier scheuren, knippen, tekenen, verven, kleien, rijgen, maar ook het bouwen met blokjes of duplo.

2.4.3 Taalontwikkeling

Kinderen zijn enorm gericht op communicatie met hun omgeving, één van de mogelijkheden tot deze communicatie is taal. Bij De Bosuultjes wordt aandacht besteed aan de taalvaardigheid van een kind. Door middel van het voorlezen van een prentenboek of het vertellen van een verhaal worden kinderen geoefend in het actief luisteren en het kunnen beantwoorden van vragen naar aanleiding van een verhaal. Daarnaast zijn er de liedjes, rijmpjes en versjes die de taalontwikkeling bevorderen en waar kinderen veel plezier aan beleven. Ook komen spelenderwijs allerlei begrippen aan de orde.

2.4.4 Creatieve ontwikkeling

Het begrip creativiteit wordt vaak gebruikt in de zin van het creëren, het vormgeven van gedachten door muziek, werken met materialen, dans. Creativiteit heeft echter ook een andere betekenis, namelijk het vermogen om vrij om te gaan met rede en realiteit. Voor het ontwikkelen van deze betekenis van creativiteit is het essentieel in te zien dat dingen veranderbaar zijn, dat routine doorbroken kan worden en te leren dat dingen ook op een andere manier gedaan kunnen worden. Wij stimuleren creativiteit door abstract materiaal aan te bieden waarmee creatief omgegaan kan worden; blokjes zijn meer dan bouwstenen, het kunnen ook koekjes of vrachtwagens worden; ruimte te scheppen voor zintuiglijke waarnemingen, bijvoorbeeld spel met superzand; mee te gaan met wat uit het kind zelf komt, waarbij de leidster dingen mogelijk maakt, meespeelt en eigen creativiteit waardeert.

2.4.5 Ontwikkeling van sociale vaardigheden

De jongste kinderen spelen nog niet samen, maar veelal naast elkaar. Wij proberen een prettig speelklimaat te creëren waar kinderen bij elkaar kunnen zijn en ieder kind kan ontdekken en spelen. We maken de kinderen spelenderwijs attent op elkaars aanwezigheid. In de peuterleeftijd worden kinderen zich steeds meer bewust van zichzelf als individu en zien ze in dat andere kinderen of grote mensen anders zijn, dat zij ook blij, gelukkig, boos of verdrietig kunnen zijn. Kinderen beginnen zich te beseffen dat de gemoedstoestand van vriendjes kan verschillen van hen zelf. Ook peuters kunnen bezorgdheid naar elkaar tonen, elkaar steunen, maar elkaar ook missen als ze niet samen zijn. Het sociale contact in het spel zal in de loop van de ontwikkeling verschuiven van náást elkaar tot mét elkaar spelen, en van naspelen tot samenspel. We stimuleren kinderen tot interactie met anderen door ruimte te bieden om vrij te spelen, ze expliciet te vragen erbij te komen en mee te spelen, ze elkaar te laten helpen, samen te delen, etc.

Natuurlijk bestaan er ook 'regels' voor hoe we met elkaar omgaan. Bij het aanleren van deze regels maken we vooral gebruik van het imitatiedrag van de kinderen; ze nemen het gedrag van andere kinderen en de leidsters over. Ook conflicten tussen kinderen onderling horen bij de ontwikkeling. Vaak kunnen kinderen het zelf oplossen, maar soms hebben ze daar hulp bij nodig. We leggen het spel dan even stil, proberen te interpreteren en te verwoorden wat we zien en controleren bij het kind of de kinderen of het klopt ("jij wilt ook graag met die pop spelen, hè? Maar zij heeft hem nu.."). Vervolgens reiken we een manier aan om het op te lossen ("zullen we dan vragen of jij hem mag als zij klaar is met spelen") of laten de (oudere) kinderen zelf een oplossing verzinnen ("hoe kunnen we dat nou oplossen?"). Op deze manier corrigeren we op een positieve, opbouwende manier en geven en ze handvatten voor een volgende keer. We stimuleren de sociale vaardigheden verder door samen te eten en drinken, kringspelletjes te doen, feesten te vieren, samen te zingen e.d.

2.4.6 Zelfredzaamheid

Aan zelfredzaamheid wordt ook aandacht besteed; voorbeelden zijn zelf eten, zelf de jas pakken en aantrekken, zelf naar de wc gaan, zelf materialen uit de kast pakken, opruimen wat je gepakt hebt etc. We geven het kind de tijd om dingen zelf te doen, we grijpen niet te snel in. Zindelijk worden is een belangrijke stap in de peuterperiode. Wanneer er thuis mee gestart wordt gaan wij er bij De Bosuultjes ook mee aan de slag.

2.5 Mentorschap

Elk kind bij De Bosuultjes heeft een eigen mentor. De mentor is een van de vaste pedagogisch medewerkers. Zij volgt het kind heel specifiek, is aanspreekpunt voor de ouder(s) en draagt zorg voor het welbevinden van het kind. De algehele zorg van het kind blijft in handen van het hele team dat werkzaam is op de groep. Het is de verantwoordelijkheid van de mentor om bijzonderheden en gemaakte afspraken met betrekking tot een mentorkind te melden aan het team. Op die manier blijft het team op de hoogte van de bijzonderheden van het kind en kan de zorg beter worden toegespitst op het individuele kind. Daarnaast is het goed om met elkaar van gedachten te wisselen, elkaar vragen te stellen en feedback te geven.

Omdat we het belangrijk vinden dat er een goede vertrouwensband ontstaat tussen de mentor, de ouder en het kind, zullen we een wisseling van mentor tot een minimum proberen te beperken. Tijdens het intakegesprek worden de ouders geïnformeerd wie de mentor is van het kind. Ook hangt er op groep een lijstje met de indeling. De mentor maakt minimaal 1x per jaar een verslag over het kind waarin de brede ontwikkeling van het kind wordt besproken. Dit verslag wordt vervolgens met de ouder besproken. Ook is de mentor verantwoordelijk voor het invullen van een overdrachtsformulier voor de basisschool. De mentor vult het overdrachtsformulier in en brengt hierover verslag uit naar ouders. Ouders kunnen het formulier overhandigen aan de basisschool.

2.6 Het volgen van de ontwikkeling

De ontwikkeling van het kind wordt goed door de pedagogisch medewerkers in de gaten gehouden. Dit gebeurt vooral door middel van observaties. We maken gebruik van een overdrachtsformulier, te gebruiken bij de overdracht van kinderen naar de basisschool. Op dit formulier staan allerlei gegevens waarop leerkrachten van groep 1 kunnen voortborduren op vaardigheden die de kinderen al hebben opgedaan. Ook weet de leerkracht dan welke benaderingswijze het beste bij het kind past. Zo wordt de overgang van voorschoolse voorziening naar de basisschool verkleind en de ontwikkelingslijn van de kinderen niet onderbroken. Het is wettelijk verplicht dat er afstemming is tussen voorschoolse voorzieningen en basisscholen, maar deze organisaties zijn er ook van overtuigd dat het in het belang van het kind is dat er overdracht plaatsvindt. Ook voor ouders is het prettig dat ze niet hetzelfde verhaal opnieuw hoeven te vertellen.

Wanneer de kinderen tevens een BSO (buitenschoolse opvang) zullen gaan bezoeken, zal er een kort verslag worden gemaakt voor de BSO. Ouders kunnen dit verslag overhandigen aan de BSO.

Bij De Bosuultjes werken we met thema's. Dit stimuleert de betrokkenheid van de kinderen en zorgt ervoor dat de leidsters doelgericht kunnen werken. We sluiten aan bij de ontwikkeling van het kind en stimuleren het kind om de volgende stap te zetten. We werken niet met een methode, maar kijken allereerst naar de interesses van de kinderen. Door de leidsters worden er activiteiten aangeboden (of er is vraag naar vanuit de kinderen), die goed bij de belevingswereld en het ontwikkelingsniveau van de kinderen passen.

2.7 Specifieke zorg of ontwikkeling

Bij De Bosuultjes houden we continu de ontwikkeling van kinderen in de gaten. Omdat de pedagogisch medewerkers de kinderen door en door kennen, signaleren zij gauw wanneer er bijzonderheden in de ontwikkeling zijn. Naast dagelijkse observatie en de bijbehorende mondelinge overdracht wordt het kind minimaal 1 keer per jaar in het team besproken. Na deze teambespreking volgt een persoonlijk gesprek met ouders. Wanneer er bijzonderheden in de ontwikkeling zijn geconstateerd, wordt het gesprek altijd van tevoren doorgenomen met de houder. Mocht het nodig zijn, dan zal de houder ook bij het gesprek aanwezig zijn.

De leidsters van De Bosuultjes zijn opgeleid om ontwikkelings- en taalachterstanden te signaleren en het kind hierbij optimaal te begeleiden en te stimuleren. Kinderen worden geobserveerd om tijdig te signaleren of er een extra stimulant in de ontwikkeling of de taal wenselijk of noodzakelijk is. Om de ontwikkeling van een kind optimaal te volgen is er, wanneer nodig, met toestemming van ouders, overleg met de arts en/of wijkverpleegkundige van het Centrum Jeugd en Gezin. Onderling contact en overleg maakt, dat wanneer er sprake is van een eventuele ontwikkelingsachterstand er hulp geboden kan worden.

Om het proces van observeren, signaleren en doorverwijzen zo transparant en werkbaar mogelijk te maken, werkt De Bosuultjes met een stappenplan. Iedere stap wordt hieronder uitgebreid beschreven.

Stap 1 observeren de kinderen van De Bosuultjes worden dagelijks geobserveerd. De informatie die daaruit voortkomt delen de pedagogisch medewerkers in eerste instantie met elkaar. Bij bijzonderheden of zorgen omtrent de ontwikkeling wordt de houder ook geïnformeerd. Wanneer nodig wordt er een dossier van een kind bijgehouden. Ouders worden dagelijks geïnformeerd over het functioneren van hun kind; dit gebeurt tijdens het ophalen. Er wordt kort besproken hoe de dag verlopen is, waarmee en met wie het kind gespeeld heeft etc. Wanneer de pedagogisch medewerker iets is opgevallen, wordt dit tijdens het ophalen vermeld aan de ouders. Belangrijk hierbij is dat er bij de overdracht van bijzonderheden geen andere ouders aanwezig zijn. De andere pedagogisch medewerker zorgt in dat geval voor de andere kinderen die opgehaald worden. Dit gesprekje met ouders waarin opvallendheden gemeld worden aan de ouders wordt altijd gedaan door de beroepskracht (dus niet door een vrijwilliger of stagiaire). Wanneer de vrijwilliger/stagiaire iets opvalt aan een kind, deelt zij dit met de beroepskracht.

Urgente zaken worden direct door de vrijwilliger/stagiaire met de beroepskracht gecommuniceerd. Minder urgente dingen worden na het ophalen van de kinderen besproken. Ouders kunnen uiteraard ook zelf aangeven wanneer zij een gesprek over hun kind willen. De pedagogisch medewerkers zullen dit initiatief altijd positief tegemoet treden.

Stap 2 signaleren als er bij de pedagogisch medewerkers zorgen of vragen zijn over de ontwikkeling van een kind, wordt de houder hierover ingelicht. Vervolgens maakt de pedagogisch medewerker een afspraak met de ouders. De pedagogisch medewerkers en ouders gaan in gesprek met elkaar, zetten de bevindingen op papier en bewaren het in een daarvoor bestemde map. Aan het einde van het gesprek worden er vervolgspraken met ouders gemaakt. Wanneer nodig, wordt er met toestemming van ouders, overleg met de arts en/of wijkverpleegkundige van het Centrum Jeugd en Gezin of andere betrokken specialisten (logopedie/fysiotherapie) gezocht.

Stap 3 doorverwijzen bij De Bosuultjes vinden wij het belangrijk dat de lijnen kort zijn. De houder van De Bosuultjes heeft een contact met het Centrum voor Jeugd en gezin in de buurt, zodat, wanneer nodig, er snel en adequaat gehandeld kan worden. De arts van het Centrum voor Jeugd en Gezin is vaak, na de ouders, de eerste persoon die ingeschakeld wordt bij zorgen om een kind. In overleg met haar worden verdere stappen ondernomen. Het Centrum voor Jeugd en Gezin roept, indien gewenst, het betreffende kind tussentijds op voor een extra consult. Het kan zijn dat er intensievere hulp nodig is, bijvoorbeeld van bureau Jeugdzorg of Algemeen Maatschappelijk Werk. Daarnaast kan het zijn dat een kind beter op zijn plaats is op bijvoorbeeld een Medisch Kinderdagverblijf. Het Centrum voor Jeugd en Gezin neemt hiervoor vaak het initiatief. Ouders worden altijd bij het gehele proces en alle stappen van het stappenplan betrokken. Het is belangrijk dat er een dossier van het desbetreffende kind wordt bijgehouden door de pedagogisch medewerkers en alle observaties en bevindingen worden vastgelegd.

Organisatie van De Bosuultjes

3.1 Locatie

Kinderopvang De Bosuultjes is gevestigd in het wijkcentrum 'De Hyacint' aan de Anemoonstraat in Den Haag. Het kinderdagverblijf deelt de hoofdingang met het wijkcentrum. De rechterkant van het gebouw is gereserveerd voor kinderdagverblijf De Bosuultjes en buitenschoolse opvang 2hoek van stichting 2 Samen. De deur tussen het wijkcentrum en de kinderopvang is altijd gesloten en kan alleen geopend worden door de pedagogisch medewerker d.m.v. de intercom. De Bosuultjes maakt gebruik van 1 lokaal dat huiselijk en uitdagend is ingericht. Per dag is er een verticale groep voor kinderen van 0 tot 4 jaar. Aan de groep grenst een afgesloten buitenspeelruimte waar de baby's veilig kunnen spelen. Daarachter is een grote tuin waar dreumesen en peuters heerlijk kunnen ontdekken en spelen. De buitenruimte is omgeven door een hek.

3.2 Medewerkers

3.2.1 Pedagogisch medewerkers

Er zijn minimaal 2 gediplomeerde leidsters aanwezig op een groep van maximaal 12 kinderen. Er wordt gewerkt met drie vaste beroepskrachten per week. Ziekte wordt onderling opgevangen of door onze vaste, gediplomeerde invalkrachten. Mochten de vaste invalkrachten niet kunnen, kan er altijd gebruik worden gemaakt van de invalpoule van Randstad uitzendbureau. De pedagogisch medewerkers hebben een diploma die voldoet aan de kwalificatie-eisen zoals deze gesteld zijn in de cao kinderopvang. Ook zijn de vaste leidsters en invalkrachten in het bezit van een kinder- EHBO diploma en BHV diploma. Tevens overleggen alle medewerkers een 'verklaring omtrent gedrag' aan De Bosuultjes. Om de ontwikkeling van de pedagogisch medewerkers te stimuleren, wordt er een opleidingsplan gemaakt. In het opleidingsplan staat hoe wordt ingezet op de ontwikkeling en kennisverbreding van pm'ers, en hoe dit wordt geconcretiseerd in de praktijk. De houder draagt zorg voor de deskundigheidsbevordering van de pedagogisch medewerkers. De vaste pedagogisch medewerkers volgen jaarlijks een kinder-EHBO cursus/BHV herhalingscursus en overige trainingen of workshops om de pedagogische kwaliteit te verhogen. Op dit moment werken we met 1 vaste vrijwilliger op de groep. We hechten veel waarde aan stabiliteit en vaste gezichten voor kinderen en ouders, vandaar deze keuze. Onze vrijwilliger is de helpende hand van de professionele beroepskrachten. De vrijwilliger draagt geen verantwoordelijkheid voor de groep, de eindverantwoordelijkheid ligt bij de pedagogisch medewerkers. De vrijwilliger wordt ondersteund door twee vaste pedagogische medewerkers. Zij stemmen, in overleg met de vrijwilliger, de werkzaamheden van de vrijwilliger af. Voor meer informatie over het werken met vrijwilligers, verwijzen we naar ons vrijwilligersbeleid. Dit beleid kan worden ingezien op onze locatie. We werken op dit moment niet met stagiaires.

3.2.2 Pedagogisch beleidsmedewerker

Per 2019 is het voor kinderopvangorganisaties verplicht een pedagogisch beleidsmedewerker te hebben. De pedagogisch beleidsmedewerker coacht de pedagogisch medewerkers bij de dagelijkse werkzaamheden. Iedere pedagogisch medewerker wordt jaarlijks gecoacht. Per fulltime formatieplaats wordt minimaal 10 uur coaching per jaar berekend. Daarnaast houdt de pedagogisch beleidsmedewerker zich ook bezig met de ontwikkeling van pedagogisch beleid. Per locatie wordt minimaal 50 uur per jaar berekend. De houder Linda Veerhuis heeft het diploma 'pedagogisch coach' en zal samen met een externe gediplomeerde coach de taak van pedagogisch beleidsmedewerker op zich nemen. Voor onze locatie heeft Conny recht op minimaal 10 uur coaching per jaar, Miranda op minimaal 7,5 uur coaching per jaar, Lindsay en Patricia op minimaal 2,5 uur coaching per jaar.

3.3. Onze groep

Op ons kinderdagverblijf werken we met een verticale groep. In een verticale groep worden kinderen van verschillende leeftijden, van 0 tot 4 jaar, opgevangen. Op de groep worden maximaal 12 kinderen per dag opgevangen. Bij de samenstelling van de groep wordt rekening gehouden met de wettelijk geldende beroepskracht/kind- ratio (BKR). Per 1 januari 2019 zijn de rekenregels van de BKR veranderd. Het maximaal aantal baby's van 0 jaar per pedagogisch medewerker gaat omlaag. Deze gaat van 1 pedagogisch medewerker op 4 nuljarigen naar 1 pedagogisch medewerker op 3 nuljarigen. De pedagogisch medewerker heeft hierdoor meer tijd en aandacht voor kinderen in het eerste levensjaar. Dat heeft invloed op de groepssamenstelling en de maximale groepsgrootte van groepen waar nuljarigen in zitten. Hieronder ziet u een weergave van het aantal kinderen per leeftijdscategorie waarbij minimaal één pedagogisch medewerker op de groep aanwezig moet zijn.

1 pedagogisch medewerker per 3 aanwezige kinderen tot 1 jaar

1 pedagogisch medewerker per 5 aanwezige kinderen van 1 tot 2 jaar

1 pedagogisch medewerker per 8 aanwezige kinderen van 2 tot 4 jaar

Bij een verticale groep wordt het rekenkundig gemiddelde berekend. In de praktijk komt het erop neer dat in ons kinderdagverblijf dagelijks twee pedagogisch medewerkers met maximaal 12 kinderen werken. Wij hanteren 1ratio.nl om het aantal in te zetten beroepskrachten uit te rekenen.

3.4 3 uursregeling

3.4.1 Reguliere situatie

De Bosuiltjes is geopend van 7.30 tot 18.00 uur. Op de groep werken per dag 2 pedagogisch medewerkers. Zij werken van 7.30 tot 17.30 uur of van 8.00 tot 18.00 uur. Zij hebben tussen de middag een uur pauze. Om 7.30 uur begint de eerste pedagogisch medewerker. Om 8.00 uur komt de tweede pedagogisch medewerker. Van 7.30 tot 8.00 uur zijn er nog weinig kinderen waardoor er niet wordt afgeweken van de BKR norm. Om 17.30 uur gaat de eerste pedagogisch medewerker naar huis. De tweede pedagogisch medewerker gaat om 18.00 uur naar huis. Er zijn dan nog weinig kinderen waardoor er niet wordt afgeweken van de BKR norm. De eerste pedagogisch medewerker heeft pauze van 13.00 tot 14.00 uur. De tweede pedagogisch medewerker heeft pauze van 14.00-15.00 uur. De Bosuiltjes voldoet aan de eisen van de wet kinderopvang waarin gesteld wordt dat er op vaste tijden 3 uur van de BKR norm mag worden afgeweken. Op de volgende tijden wordt er afgeweken van de BKR norm: van 13.00-15.00 uur (pauzes pedagogisch medewerkers). De andere tijden wijken wij niet af. Dit geldt voor alle dagen; maandag, dinsdag, donderdag, vrijdag.

3.4.2 Afwijkende situatie

Het kan zijn dat er een derde gediplomeerde pedagogisch medewerker op de groep ingezet moet worden om te voldoen aan de BKR norm. Onze vaste invalkracht Patricia zal deze derde medewerker zijn. Wanneer er een derde gediplomeerde pedagogisch medewerker op de groep staat ziet de situatie er als volgt uit; de eerste pedagogisch medewerker werkt van 7.30-17.30 uur, de tweede pedagogisch medewerker werkt van 8.00-18.00 uur, de derde pedagogisch medewerker werkt van 8.30-17.00 uur. De eerste pedagogisch medewerker heeft van 13.00-14.00 uur pauze, de tweede pedagogisch medewerker van 14.00-15.00 uur en de derde pedagogisch medewerker van 12.30-13.00 uur. Op de volgende tijden wordt afgeweken van de BKR norm: van 8.15-8.30 uur/van 17.15-17.30 uur en van 12.30-15.00 uur (pauzes pedagogisch medewerkers). De Bosuiltjes voldoet hiermee aan de eisen van de wet kinderopvang waarin gesteld wordt dat er op vaste tijden 3 uur van de BKR norm mag worden afgeweken. Voor 2020 verwachten we dat we alleen bij uitzondering een derde pedagogisch medewerker in moeten zetten.

3.5 Veiligheid- en gezondheidsbeleid

In plaats van de RI&E (risico-inventarisatie) moet vanaf 2018 een veiligheid- en gezondheidsbeleid opgesteld worden op basis waarvan medewerkers in de praktijk moeten werken. Pedagogisch medewerkers zullen bij dit proces veel meer betrokken zijn dan ze voorheen waren bij de RI&E. Het is zaak om het beleid in een levendig proces te blijven actualiseren en evalueren. Het beleid en het daarbij behorende plan van aanpak worden ontwikkeld samen met de pedagogisch medewerkers. Het beleid en plan van aanpak worden actueel gehouden door periodieke evaluatie (jaarlijks) en na gebeurtenissen die daartoe aanleiding geven (zoals een verbouwing, een ongeval, nieuwe inzichten e.d.). In het team zal gestart worden met het inventariseren van de grootste risico's van betreffende locatie, en een bespreking van hoe deze zo veel als mogelijk te voorkomen zijn. In het team wordt tevens besproken hoe we omgaan met kleine risico's en hoe leren we de kinderen hiermee leren omgaan. Belangrijk daarbij is om goed voor ogen te houden dat het vooral gaat om de goede inschatting over voorkómen en handelen in de uitvoeringspraktijk. Het vierogenprincipe en de verplichting van de aanwezigheid van een volwassene met kinder-EHBO zijn ook onderdelen van het veiligheid- en gezondheidsbeleid.

3.6 Gedragsregels

We hebben bij 'De Bosuiltjes' algemene gedragsregels opgesteld. Zowel ouders als medewerkers worden geacht de gedragsregels na te leven. De waarden en normen uit 2.3.4 zijn speciaal geschreven voor kinderen en komen grotendeels overeen met onderstaande gedragsregels. Vandaar dat we met de kinderen terugverwijzen naar de

beschreven waarden en normen i.p.v. onderstaande gedragsregels. Naast de algemene gedragsregels bestaan er ook gedragsregels ter voorkoming en bestrijding van grensoverschrijdend gedrag. Deze gedragsregels staan in het protocol grensoverschrijdend gedrag. Dit protocol kan worden ingezien op de locatie of worden opgevraagd via de mail.

Algemene gedragsregels

- Iedereen houdt zich aan gemaakte afspraken.
- Iedereen wordt geaccepteerd zoals hij/zij is; alle mensen zijn verschillend en dat is prima.
- Iedereen gaat respectvol met elkaar om. Er worden geen racistische opmerkingen gemaakt. Er wordt niet gediscrimineerd, geroddeld of gescholden. Ook wordt niemand uitgelachen, vernederd of buitengesloten.
- Iedereen is zuinig op het materiaal en de omgeving van het kinderdagverblijf en op de bezittingen van een ander.
- Iedereen zorgt voor zoveel mogelijk rust binnen het kinderdagverblijf.
- De medewerker is consistent en betrouwbaar in zijn of haar gedrag.
- De medewerker wijst plagen en pesten te allen tijde af.
- De medewerker luistert naar het kind en neemt het kind serieus.
- De medewerker benadert het kind positief en let meer op de dingen die goed gaan dan op dingen die niet goed gaan.
- De medewerker spreekt niet over het gedrag, huiselijke omstandigheden of andere privacygevoelige zaken van een kind in het bijzijn van niet direct betrokken personen.
- De organisatie probeert in alle gevallen zorgvuldig te handelen en de belangen van ouders en kinderen te behartigen.
- De ouders/verzorgers worden geïnformeerd over calamiteiten.
- De ouders/verzorgers hebben inzage in alle gegevens die over het kind worden opgeslagen.
- Er wordt geen lichamelijk of verbaal geweld gebruikt. Ook wordt er niet bedreigd met lichamelijk geweld.
- Iedereen die gedrag vertoont dat als onacceptabel wordt ervaren, wordt hierop aangesproken. In het geval van (dreigementen van) lichamelijk of verbaal geweld door ouders of medewerkers is de directie bevoegd corrigerende maatregelen te nemen of om de toegang tot het kinderdagverblijf te ontfemen.
- Wapens (waaronder ook –kleine- messen, stokken, nepwapens e.d.) zijn op de peuterspeelzaal verboden. Bij overtreding van deze regel wordt het wapen in beslag genomen en kan de politie worden ingeschakeld.

3.7 Aanmelding, plaatsing, opzeggen, ruildag/extra dag

Kinderen kunnen al vanaf de zwangerschap aangemeld worden. Dit kan via de website, per mail of telefonisch. Na het aanmelden ontvangen ouders een bevestiging via de mail. De kinderen worden geplaatst op volgorde van aanmeldingsdatum. Broertjes en zusjes van kinderen die al bij De Bosuultjes zitten, krijgen voorrang. Het kunnen plaatsen van kinderen is afhankelijk van de bezetting en de gevraagde dagdelen. Ouders zijn verplicht te tekenen voor automatische incasso, waarbij zij akkoord gaan dat het verschuldigde maandbedrag uiterlijk op de eerste dag van de maand van hun rekening wordt afgeschreven. Indien het incasseren van het verschuldigde bedrag niet mogelijk blijkt, worden administratiekosten in rekening gebracht. Bij ziekte van het kind moet worden doorbetaald. Wanneer ouders geen gebruik meer willen maken van de kinderopvang, dient dit uiterlijk 1 maand van tevoren per email doorgegeven te worden. Bij opzegging wordt er uit gegaan van de eerste van de maand, dus bij een opzegging op 18 april, kan er per 1 juni opgezegd worden.

Ouders kunnen een verzoek indienen voor een ruildag/extra dag. Dit kan mondeling, via de mail of via Bitcare. Een ruildag vindt plaats 1 maand voor/na de dag die geruild moet worden. Zowel voor een ruildag als voor een extra dag geldt, dat dit mogelijk is op basis van beschikbaarheid. Dit houdt in dat het maximum aantal kinderen niet overschreden mag worden.

3.8 Plaatsing van chronisch zieke kinderen en kinderen met een beperking

Bij De Bosuultjes zijn chronisch zieke kinderen en kinderen met een beperking ook welkom. Voorwaarde is dat ze mee kunnen komen in de groep zonder dat we voor hen extra medewerkers in moeten zetten. Verder moet het wel mogelijk zijn binnen de groep. Dit is bijvoorbeeld afhankelijk van de samenstelling van de groep op dat moment. Soms is dat van tevoren moeilijk in te schatten, vandaar dat we na aanname beginnen met een proeftijd van 2 maanden. Daarna overleggen we met de ouders hoe wij het hebben ervaren en hoe de ouders/het kind het heeft ervaren. De beslissing om er wel of niet mee door te gaan ligt uiteindelijk bij de leiders.

3.9 Wennen

Niet alle kinderen maken de stap van de veilige, bekende thuissituatie naar het nieuwe onbekende even makkelijk. Kinderen krijgen daarom de gelegenheid om te wennen voordat zij daadwerkelijk op de groep starten. Tijdens het wennen is het van belang dat de mentor van het kind aanwezig is en tijd neemt om het kind te leren kennen. Wij vinden het belangrijk dat het kind en ouders zich welkom voelen. Daarom staat er een mandje met persoonlijke spulletjes klaar, voordat het kind gaat wennen. Er worden 3 wenmomenten ingepland. Tijdens het eerste wenmoment (ongeveer twee weken voor de plaatsingsdatum) vindt het intakegesprek plaats met de mentor. De ouders hebben thuis reeds een kennismakingsformulier ontvangen. Aan de hand van het kennismakingsformulier vindt het intakegesprek plaats. Tijdens het intakegesprek staat het kind centraal. Het is immers belangrijk om een goed beeld te krijgen van het kind. Ouders hebben alle informatie kunnen lezen in het informatieboekje dat ze via de mail toegestuurd hebben gekregen, maar hebben tijdens het gesprek ook alle gelegenheid vragen te stellen. Er worden tevens een aantal afspraken gemaakt, een aantal formulieren moet ondertekend worden en het belang van open communicatie wordt door de leidsters benadrukt. Open communicatie tussen ouders en leidsters is belangrijk, omdat wij het graag willen weten als ouders een gevoel van onvrede hebben over iets. We kunnen dan proberen er samen uit te komen. Na het intakegesprek mogen de ouders nog even samen met het kind op de groep spelen. De mentor zal ook in de nabijheid van het kindje blijven. Wanneer ouders het willen, mag het kind een uurtje op de groep blijven, terwijl ouders even naar huis gaan of een boodschap gaan doen. Na dit moment worden er nog twee wenmomenten gepland; een keer 2 a 3 uur en de tweede keer iets langer, het liefste met een slaapmoment. Tijdens de wenmomenten houdt de mentor continu contact met het kind. De leidster zit naast of dichtbij het kind dat aan het wennen is en zorgt voor oogcontact en bemoedigende woorden. De mentor verkent samen met het kind de ruimte en laat zien wat er is. Het kan zijn dat na de wenperiode geadviseerd wordt het kind nog geen hele dag te brengen, maar het geleidelijk op te bouwen. Het is moeilijk in te schatten hoe het wennen verloopt. Dit is zo verschillend per kind; het ene kind komt binnen, begint te spelen en kan na het wennen gelijk hele dagen aan, terwijl een ander kind meer moeite heeft met wennen en heel verdrietig is. We hebben dan ook geen vaste wenprocedure, maar maken afspraken met ouders tijdens het intakegesprek en bekijken hoe het wennen verloopt.

Wanneer kinderen nieuw zijn, zoeken zij naar vertrouwdheid en veiligheid. Een knuffel/doekje en/of speen kan het kind helpen zich veilig te voelen.

3.10 Afscheid nemen

Afscheid nemen kan een moeilijk moment zijn voor het kind en soms ook voor de ouders/verzorgers. Als een kind huilt als de ouders weggaan, betekent dit dat het kind moeite heeft met afscheid nemen. Het wil niet zeggen dat het kind het niet naar zijn zin heeft. Een bepaalde mate van scheidingsangst hoort bij een normale ontwikkeling van kinderen. Het is eigenlijk een goed teken om te zien dat je kind soms moeite heeft met afscheid nemen. Toch betekent dat niet dat er niks aan dit moeilijke moment gedaan kan worden. Het kind heeft in dit soort lastige situaties veel baat bij duidelijkheid, voorspelbaarheid en vaste gewoontes. Het is belangrijk het moment van afscheid nemen niet te lang te laten duren, daar worden kinderen onzeker van. Op het moment dat een ouder afscheid neemt, is het belangrijk echt weg te gaan en het moment niet uit te stellen, ook als het kind huilt. Zorgen voor een vast ritueel en consequent zijn hierin helpt ook: bijvoorbeeld even mee naar binnen, even met de leidster praten, een puzzeltje doen, en dan weg te gaan. Misschien nog even bij het raam zwaaien. De vastigheid van zo'n ritueel geeft een kind veiligheid: elke dag gaat hetzelfde. Veel kinderen die moeite hebben met afscheid nemen, vinden het fijn even bij de leidster te zitten of laten zich afleiden door andere kinderen. Het kan ook zijn dat het kind niets van de leidster wil weten en niet opgetild wil worden. Hierdoor kan een leidster ervoor kiezen om het kind even te laten gaan en het pas te troosten als het weer open staat voor contact. Natuurlijk houdt de leidster het kind wel goed in de gaten. Sommige kinderen kunnen heel boos en verdrietig zijn bij het afscheid nemen, willen niet getroost worden, maar gaan erna spelen alsof er niks aan de hand was. Komt het voor dat het kind blijft huilen, dan zullen de ouders uiteraard gebeld worden om te overleggen.

3.10.1 Tips voor ouders bij het afscheid nemen

Een kind pikt alles op. Als jij gespannen bent omdat je snel naar je werk moet, omdat je iets spannends moet doen, omdat je al een uur hebt lopen rennen om alles en iedereen op tijd de deur uit te krijgen... dan gaat je kind mee in die spanning. Zorg dus voor een rustig ochtendritueel, waarin jij ook zelf ontspannen blijft en jullie op tijd de deur uit gaan. En je straks ook de tijd hebt om afscheid te nemen. De energie die je uitstraalt is ook belangrijk. Zo werkt het met mensen onderling, en dus ook bij de communicatie met je kind. Hoe jij denkt, hoe jij tegen jezelf praat, dat straalt jij onbewust uit. Stel dat jij denkt "Oei, hoe zou het afscheid vandaag gaan, het zal wel weer moeilijk gaan" of "Wat doe ik hem toch aan, dat arme kind, steeds hier brengen" of "Ik wou dat ik je weer mee kon nemen". Welke stemming pikt je kind dan van je op? Herpak jezelf, spreek jezelf positief toe en neem een verwachtingsvolle nieuwsgierige houding aan: "Ik ben zo benieuwd wat jij allemaal gaat doen vandaag!". Juist bij heel jonge kinderen, met wie je nog niet echt afspraken kunt maken, is dit heel belangrijk. En dat je het ook oprecht zo van binnen voelt! Gebruik je vaak het woordje 'moeten'? 'Morgen moet je weer naar 'De Bosuultjes'. Of: 'jij moet naar 'De Bosuultjes', ik kan er niets aan doen'. Buig het om naar: 'morgen GA je naar 'De Bosuultjes' of MAG je weer naar 'De Bosuultjes'. En neem er een blije blik bij aan: lekker de hele ochtend spelen met je vriendjes!

3.11 Contact met ouders

Heel belangrijk is het informeren van de ouders en het krijgen van informatie van de ouders om op deze manier het kind optimaal te kunnen begeleiden.

Contact tussen ouders en groepsleiding:

- Haal- en breng gesprekken
- Ouder-app
- Op aanvraag een oudergesprek
- Ouderavond
- 10 minuten gesprekken
- Nieuwsbrieven
- Mailcontact
- Mondelinge overdracht met rapportage wanneer het kind naar de basisschool gaat

Haal en breng gesprekken: dit is het gesprekje dat plaatsvindt tijdens het halen of het brengen van het kind. Dit gaat over de dag en eventuele bijzonderheden.

Ouder-app: bij De Bosuultjes werken we met Bitcare, een software systeem dan naast facturatie en planning, ook een ouder-app ontwikkeld heeft. Op deze app kunnen afmeldingen plaatsvinden, kan er door ouders rechtstreeks een vraag gesteld worden aan de groepsleiding, kunnen ouders zien wanneer en hoelang hun kind geslapen heeft en worden er foto's van het kind naar ouders gestuurd.

Oudergesprek: dit zijn gesprekken waar de leiding en de ouder een afspraak voor kunnen maken, als één van de twee hier behoefte aan heeft / aanleiding voor heeft.

Ouderavond: dit is een avond georganiseerd voor ouders, soms door de oudercommissie, soms door de leiding. Vaak aan de hand van een pedagogisch thema.

10 minuten gesprekken: één keer per jaar wordt er een avond gepland om 10 minuten gesprekken te houden. Hierin wordt kort verteld hoe het gaat met het kind op het kinderdagverblijf. De ouders kunnen ook vragen stellen over hoe het gaat met hun kind(eren).

Nieuwsbrief : algemene zaken worden kenbaar gemaakt in een nieuwsbrief. Deze zal regelmatig verschijnen per mail.

Mailcontact: mailcontact is altijd mogelijk. De houder probeert zo spoedig mogelijk op de mail te reageren.

Mondelinge overdracht met rapportage wanneer het kind naar de basisschool gaat: dit gesprek wordt samen met de ouders gepland en vindt plaats rond de vierde verjaardag van het kind.

3.12 De oudercommissie

Kinderdagverblijf De Bosuultjes heeft een oudercommissie. De oudercommissie vergadert ongeveer 4 keer per jaar. Wanneer nodig wordt de houder uitgenodigd bij de vergaderingen. De vergaderingen zijn openbaar, dus alle ouders zijn welkom.

De oudercommissie heeft o.a. adviesrecht over de volgende onderwerpen:

- Kwaliteitsbeleid
- Opvoeding, spel- en ontwikkelingsactiviteiten
- Voedingsaangelegenheden
- Veiligheid, gezondheid en hygiëne
- Openingstijden
- Klachtenprocedure
- Prijswijzigingen

3.13 Klachten en inspraak

Wij proberen het kinderdagverblijf zo goed mogelijk aan te passen aan de wensen van ouders. Toch kan het voorkomen, dat ouders niet tevreden zijn. Een klacht geeft ons de mogelijkheid de opvang te verbeteren. Wanneer ouders een klacht hebben, dienen zij dit eerst te bespreken met de leidsters/houder. Wanneer ze er samen niet uitkomen, dan hebben ouders ten allen tijden, het recht zich te wenden tot de Geschillencommissie en het daaraan verbonden Klachtenloket. De Bosuultjes is hierbij aangesloten.

Contactgegevens:

De Geschillencommissie
Postbus 90600
2509 LP Den Haag
Telefoonnummer: 070-3105310
www.degeschillencommissie.nl

3.14 Verzekeringen, aansprakelijkheid en schade

Er gebeuren wel eens ongelukken, die tot schade leiden. De Bosuultjes is verzekerd tegen de schade waarvoor ze aansprakelijk gesteld kan worden. De verantwoordelijkheid voor het gedrag van kinderen ligt bij de ouders. De Bosuultjes gaat ervan uit dat alle ouders tegen schade verzekerd zijn (WA), als de schade het gevolg is van gedrag van kinderen. Wanneer een kind schade toebrengt aan het gebouw of derden, worden ouders gevraagd de aansprakelijkheid te accepteren en de schade bij de verzekeringsmaatschappij te verhalen. Verder heeft de opvang een ongevallenz verzekering afgesloten. Daaronder kan schade vallen die niet door andere vormen van verzekering vergoed worden. Schade aan vervoermiddelen (bv fietsen!) is daarvan uitgesloten. Letsel als gevolg van ongevallen is verzekerd.

Dagelijkse gang van zaken bij De Bosuultjes

4.1 Contactgegevens

Adres locatie:
Kinderopvang De Bosuultjes
Anemoonstraat 25
2565 DD Den Haag
Tel: 06-24104666

Postadres:
Thomas Mannsingel 132
2553 DA Den Haag

4.2 Openingstijden en tarieven

Openingstijden

Maandag, dinsdag, donderdag, vrijdag van 7.30 tot 18.00 uur.

Tarieven

Onderstaande tarieven zijn bruto kosten. Alle werkende ouders hebben recht op kinderopvangtoeslag. De kinderopvangtoeslag wordt uitgekeerd door de belastingdienst en is inkomensafhankelijk. Op de website www.toeslagen.nl kunnen ouders berekenen hoe hoog de netto kosten zullen zijn in de persoonlijke situatie. Ook op de site van de rijksoverheid staat informatie over de kinderopvangtoeslag.

Uurtarief 2020 € 8,17 (inclusief warme maaltijd)

Aantal dagen	Uren per maand	Kosten per maand
1	44,6	€ 364,38
2	89,3	€ 729,58
3	133,9	€ 1093,96
4	178,5	€ 1458,35

Op basis van 10.5 uur per dag (7.30-18.00), 51 weken per jaar

Halve dagen uurtarief € 8,39

Aantal dagen	Uren per maand	Kosten per maand
1	21,3	€ 178,71
2	42,5	€ 356,58
3	63,8	€ 535,28
4	85	€ 713,15
5	106,3	€ 891,86

Op basis van 5 uur voor een halve dag (7.30-12.30 of van 13.00-18.00), 51 weken per jaar

Het tarief is inclusief:

- Een mooi, rustig ingericht lokaal, conform de hoogste veiligheidseisen
- Lieve, enthousiaste, deskundige medewerkers
- Grote ontdektuin van 900 vierkante meter
- Warme maaltijd tussen de middag
- Vers fruit, tussendoortjes en diksap/water/thee/melk
- Flesvoeding Nutrilon
- Luiers en andere verzorgingsproducten
- Alle activiteiten waaronder een structureel aanbod van een muziekjuf

4.3 Dagindeling

Hierbij de globale dagindeling van onze groep:

7.30 – 9.15 uur

De kinderen worden gebracht en er vindt een overdracht plaats van de ouders naar de pedagogisch medewerker.

9.15 – 10.00 uur

De kinderen gaan gezamenlijk aan tafel om fruit te eten en wat te drinken (water, diksap, lauwe kruidenthee). Er wordt voorgelezen en/of gezongen.

10.00 uur

Vast verschoonmoment of ze gaan op het potje of naar het toilet. Sommige kinderen gaan slapen.

10.30 uur

Sommige baby's krijgen een flesvoeding, afhankelijk van hun eigen ritme. De andere kinderen gaan buitenspelen.

11.30 uur

De kinderen gaan gezamenlijk lunchen aan tafel en krijgen een warme maaltijd. Als er baby's wakker zijn, mogen ze daar natuurlijk bij zijn.

12.15 – 12.45 uur

De kinderen worden verschoond en/of gaan op het potje/toilet.

12.45 – 14.45 uur

De kinderen die gaan slapen, brengen we naar bed. De andere kinderen spelen begeleid (boekje voorlezen, muziek luisteren, knutselen etc.). Vrij spelen kan ook. Er is ruimte voor kwalitatieve tijd met individuele kinderen. De oudste kinderen krijgen een activiteit aangeboden die specifiek voor hun leeftijd is.

14.45 uur

Vast verschoonmoment of de kinderen gaan op het potje of naar het toilet.

15.30 uur

De kinderen gaan gezamenlijk aan tafel om fruit of een cracker te eten en wat te drinken (water, diksap, lauwe kruidenthee). We lezen een boekje voor, zingen liedjes en voeren gesprekjes.

15.30 – 16.30 uur

De jongere baby's krijgen – afhankelijk van hun ritme – de middagfles. Sommige baby's hebben nog een slaapje nodig..

16.30 uur

De kinderen gaan nog even buitenspelen.

17.00 uur

Vast verschoonmoment of de kinderen gaan op het potje of naar het toilet.

17.15 uur

De kinderen gaan aan tafel een puzzel of spelletje doen of gaan kleien. Er is ruimte voor kwalitatieve tijd met individuele kinderen. De kinderen worden opgehaald door de ouders en de overdracht vindt plaats.

Ouders horen tijdens de dagelijkse persoonlijke overdracht hoe de dag verlopen is. Maar ze kunnen ook gebruik maken van ons online programma Bitcare. Via dit digitale systeem houden wij ouders zo veel mogelijk op de hoogte van het verloop van de dag van het kind. Met behulp van de activiteitenregistratie houden wij automatisch een dagboek bij van het kind. Deze kan worden ingezien op een smartphone, computer of tablet. Ook foto's van het kind wordt op deze manier gedeeld. Via het digitale systeem kunnen er notities worden achtergelaten voor de pedagogisch medewerkers. Ook kan ziekte of verlof gemeld worden en facturen bekeken worden.

4.4 Activiteitsaanbod

Er worden bij De Bosuiltjes diverse activiteiten aangeboden. De activiteiten sluiten aan bij de belevingswereld van de kinderen. Wanneer kinderen betrokken en enthousiast zijn en plezier beleven aan de dingen die ze doen, leren ze het meest. Er wordt gewerkt met thema's. Een thema neemt een aantal weken in beslag; het ligt aan de

betrokkenheid van de kinderen hoelang we met een thema doorgaan. Gedurende het jaar zijn er ook een aantal vaste thema's; Sinterklaas, kerst, Pasen etc.

4.4.1 *Vrij spelen*

Vrij spel speelt een belangrijke rol bij De Bosuultjes. Waarom vinden wij vrij spel belangrijk? Kinderen ontwikkelen zich door te spelen. Kinderen leren door te spelen de omgeving beter begrijpen. Met spelen leren kinderen zich situaties eigen te maken en kunnen oudere kinderen zich inleven in hun fantasiewereld. Kinderen leren veel in interactie met elkaar. Ze oefenen met samenwerken, luisteren naar elkaar, delen, onderhandelen, problemen oplossen en voor zichzelf opkomen. Het kind leert zich spelenderwijs in te leven in een ander, doet sociale vaardigheden op en leert sociale interactieregels. Als kinderen hun eigen spel mogen bepalen, leren ze in hun eigen tempo waar hun interesses liggen en kunnen ze volledig opgaan in het spel. Tijdens spontaan spel komen ze tot ontdekkingen waar ze anders nooit op zouden komen. Dit vergroot de creativiteit en het zelfvertrouwen van een kind.

4.4.2 *Creatieve activiteiten*

We besteden veel aandacht aan creatieve ervaringen. Hierbij laten we de kinderen kennismaken met verschillende materialen; verf, klei, papier, lijm, kosteloos materiaal, superzand etc. Het eindresultaat is niet zozeer belangrijk, want alles wat een kind maakt is mooi. Wel belangrijk is het proces en het lekker bezig zijn met diverse materialen.

4.4.3 *Gezelschapsspelletjes*

Bij De Bosuultjes worden de peuters regelmatig door de leidsters uitgenodigd om samen een gezelschapsspelletje te doen. De meeste peuters vinden dit interessant en gezellig. Plezier staat hierbij voorop, maar onbewust worden er meerdere vaardigheden geoefend (op de beurt wachten, concentratie, taalontwikkeling, kleuren, tellen, inzicht etc.).

4.4.4 *Muziek/liedjes zingen*

Kinderen zijn gek op muziek maken. We hebben dan ook een grote doos met allerlei muziekinstrumenten die regelmatig tevoorschijn komt. Tijdens de verjaardagen van de kinderen is deze doos vaak het hoogtepunt van de viering. Daarnaast besteden we regelmatig ook tijd aan de muziekinstrumenten zelf; hoe heet het instrument? wat kan je ermee doen? wat maakt het voor geluid? We oefenen met hard en zacht/snel en langzaam en lopen in een optocht door de groep. Naast het muziek maken met instrumenten, wordt er ook gedanst op kinderliedjes en leren we de kinderen nieuwe liedjes/versjes aan. We hebben tevens een liedjesdoos met (oude)bekende kinderliedjes/versjes. De kinderen mogen om de beurt een kaartje pakken waar een liedje/versje opstaat. Ook komt structureel een muziekdocent muziek en beweging geven. Zij komt op verschillende dagen zodat alle kinderen de muzieklessen mee kunnen maken.

4.4.5 *Voorlezen*

Bijna alle kinderen zijn gek op voorlezen of boekjes kijken. Iedere dag wordt er voorgelezen. Ieder thema staat er een boek centraal. Dit boek heeft een vast plekje in de groep, zodat de kinderen weten dat dat boek centraal staat. We hebben verschillende soorten boeken op de groep. De zoekboeken zijn erg geliefd bij peuters. We hebben een vast moment voor (voor)lezen, maar er worden ook veel boekjes ook gebruikt tijdens het vrij spelen. De kinderen 'lezen' alleen of samen een boekje of de juf leest voor.

4.4.6 *Buitenspel*

Wij vinden buitenspelen belangrijk voor alle kinderen. Met onze ontdektuin van 900 vierkante meter kunnen de kinderen naar hartenlust buitenspelen en ontdekken. Voor de baby's hebben we een apart babygedeelte waar baby's veilig met uitdagende materialen kunnen spelen.

4.5 **Uitstapjes**

De kinderen verlaten de stamgroep bij uitstapjes buiten de deur, denk hierbij aan wandelen naar de speeltuin of een boodschap doen bij de supermarkt. In ons protocol 'uitstapjes' wordt uitgebreid beschreven hoe de uitstapjes georganiseerd worden. Het protocol kan worden ingezien op de locatie of worden opgevraagd via de mail. De twee vaste pedagogisch medewerkers op de groep ondernemen zoveel mogelijk samen een uitstapje. De vaste mobiele telefoon van de groep wordt meegenomen, zodat de pm'ers altijd bereikbaar zijn.

4.6 Eten en drinken

Bij De Bosuultjes krijgen de kinderen dagelijks vers fruit en tussen de middag een warme maaltijd verzorgd door het bedrijf 'Madaga'. 's Middags krijgen de kinderen nog een cracker, cracotte of soepstengel aangeboden. De kinderen krijgen water/diksap of lauwe kruidenthee te drinken. We houden rekening met diëten en allergieën.

4.7 Verjaardag vieren

Jarig zijn is een feest. Dat vieren we graag. Trakteren mag, maar is niet verplicht. De traktaties dienen verantwoord te zijn voor de kinderen. Onze voorkeur gaat uit naar kleine, gezonde traktaties of een klein cadeautje (mini-boekje, bellenblaas). Het is niet toegestaan om lollies, toverballen, zuurtjes of kauwgum uit te delen.

4.8 Ziekte

Kinderen die ziek zijn kunnen niet naar het kinderdagverblijf komen. In het protocol 'omgaan met zieke kinderen' staat uitgebreid beschreven wat we verstaan onder zieke kinderen. Dit protocol kan worden ingezien op de locatie of worden opgevraagd via de mail. Wanneer kinderen ziek zijn melden de ouders hun kind zo snel mogelijk af via Bitcare of telefonisch bij de pm'ers. Soms wordt een kind op de groep ziek en kan er besloten worden dat het kind moet worden opgehaald. De beslissing of een kind al dan niet in de groep kan blijven wordt in principe genomen door de pm'ers. Het belang van het zieke kind staat hierbij voorop, maar er zal ook rekening gehouden worden met het belang van de andere kinderen en de groepsleiding zelf. Bij ziekte worden de richtlijnen/adviezen van de GGD gevolgd.